constabit, quod bona S. Regiae Mastis. arrestare ausus sit. At (inquitis) Bargmannus habet S. Rae. Mtis merces à Schreckio acceptas, ut eas extraneis distrahere et exportare possit, An eam facultatem non habet Schreckius, veluti Factor regius, an vero toties, quoties usu veni ret, S. R. M. ipsa huc venire, et merces ven dere debebit, Quod si hoc fieri non potest, ergo id per suos servitores aut alios quibus iis certis legibus ius suum cesserint et resignarunt. Cete rum negabit D. Frisius id dictae Mati. aut eius servitoribus competere, Atqui S. M. per expressum affirmat, uti patet ex literis eius de dato Varsavia 29 9bris Ao 1614 verbis expressis quas utiq[F] ~~vel no: pro: mer:~~ ubi ~~dist. aut cuivi vol. et pere. vend.~~ ptos. cui nunc magis D Frisio Rae. Mti. assentiendum. Breviter et cathegorice dicendo, unis [Sillaba] S. Rae. Mtis. assentionis plenius standum, credendumque quam caeteris clamantibus Regiae Mtis Regalib. praeiudicium inferre audentibus, Certi siquidem exploratique iuris quod superius dictum est, nimi rum S. R. Mtis iura et Regalia nullo unquam tempore ab ullo subditorum praescribi

[F] velut nostras proprias merces ubiq distrahere aut cuicunq voluerit eti am peregrinis vendere posset

F et diversis modis per mandatarios vel arrendatores

F alter post centum imo mille annos rursus novo iure et praerogativa tanquam verus et indubitatus directus dominus liberrime et absq omni clausula

q aut minimo verbo
† contradicere.

posse, nec ipsa etiam Sacra R. M. non utendo
aut varijs et F ~~diu: mo: per man: et aren:~~ suis
usurpando ius suum imminuere, ac amittere
potest, sed permanet subsistitq Regia Sua.
M.tis ius et praerogativa, quam diu directum
dominium in suo esse est, in cuius etiam mera
facultate consistit hodie sic: cras: F ~~al. per cor.~~
~~mo 1000 an.~~ iure. no. mo. iur. et pra. tang.
~~ver et indub. direct. dom. lib:~~ et absq omni
~~clau.~~ et circumscriptione uti.

Quod si ~~omnis~~ communis ratio et reverentia erga S. R.
M. quam nos omnes et singuli pro debito nostro
eidem debeamus, D. Frisium inflectere non
possent, attamen exemplum Ill.mi Electoris
caliginem oculorum ei adimere eamq movere
debuisset, Nam satis illi constat, Ill.ma Sua
Cel.ni eiusq praedecessoribus liberam mercium
suarum distractionem, qua mari, qua terra
sive cum extraneis sive indigenis competere,
et qui maximum offerat pretium eas ei pro
suo beneplacito vendere posse, nec hactenus
quisquam prodijt, qui ausus sit, hoc ordini
Teutonico eiusq successoribus in Ducatu
impedire, † Quod si hoc ius in Prussia Duci
eiusdemq praedecessorib. ratione utilis
Dominij integrum liberumq sit, quanto

id magis in Prussia Regiæ Suæ M^ti. veluti directo Domino et à quo utilis Dnus beneficium habet, feudi et respectu, cuius utilis sit Dominus liberum concessum, et ab omni limitatione per-missum esse debet, ut omnes ij quocunq modo Sac^ræ. Re^æ. M^ti contradicant, aut contra prærogativas eius insurgunt, id sine crimine læsæ M^tis. facere non possint.

Quod porro iis promeruit, qui Sac^ræ. R^æ. M^tis. bona mensa bona via, facti arrest[illegible] adstrinxit, et ab exercitione initium fert, cum omnium bonorum admiratione et stomacho sane ita ra-tiones subducere, et argumentari debuisset, quia Lubecenses eo quod non nihil cuspi[?] Carolo Sudermaniæ Duci arrestassent, a b eodem Carolo Duce ad 200000 thalero mulctati sint, cum tamen ei subiecti non fuerint, quanto vero id magis Sac^ram. Re^am. Ma^tem velut natura-lem et directum Dominum contra suos sub-ditos vindicaturum, quem vix excusabit Plebiscitum in præiudicium S. R. M. allegatum cum nullibi scriptum sit, quod Sac^ræ. Regiæ M^tis non competat facultas merces tabulæ suæ sive cis sive trans mare cui velit defendere, In plebiscito quod permissu ordinis Ao 1394 publicatum est nullum de eo

habetur verbum, post quod sequuntur statim pacta perpetua qua inter S. Jagell et Dn. Conradum de Jungen ordinis teutonici supremum Magistrum sunt erecta, et subsequenter ad haec usq tempora semper donec Ao 1611 et 1612 renovata, et confirmata, in quibus pactis nulla extat litera, qua Sac. Sac. Reg. Mtis Polonicis Lithvanicis et prutenicis civibus sua venundare et distrahere, sit interdictum. Num etiam Plebiscitum illum aut statutum contra tam clara et toties repetita pacta, aut ab ijs propria authoritate, aut etiam cum consensu ordinis, aut qui ijs successerunt Ducibus Prussia erigi potuit. Siquidem privatis pactis nullatenus iuri publ. derogari potest. Porro tertio constat tertio, nec literam quidem huiusmodi Plebisciti ab eis produci posse, vigore cuius ordo aut successores laudatiss. memoria Ducis Prussia, aut praedecessores diva memoria Regia Mtis veluti directi et supremi Domini, aut praedicti ordines ullo modo circumscribantur, quemadmodum iam fit, posito autem absq scitu et approbatione sup. tale plebiscitum ab ijs conditum, quo Sac. Reg. Mtas et reliqui ordines iure suo priventur, et spolientur, stet res cuiusq iuditio, quam validum tale sit plebiscitum, siquidem absq approbatione superioris

Ab ijs hominibus sit factum, qui ne minimam quidem
constitutionem in civitatibus Regiomontanis apud
opificia aut cœtus validum condere possint, nisi
superveniat eiq accedat, expressa approbatio
Illmae Vrae Celsnis qua ratione super Ram. Sacram
Maiestatem aut ordines alios illum obligatorium ple-
biscitum ipsere possent. Quod autem ita sit nec
penes illos illius ordinationis condendæ potestas re-
sideat, nisi accedat approbatio superioris Magistratus
id potest ab Ao 1418 et ita a 200 annis ostendi
probariq argumentis firmissimis, siquidem Mar-
chio Georgius Fridericus laudatissimæ memoriæ
Senatui Regiomontano respondit, Ao 1588 uti
sub litera A. videre est, quem imitata Illma Sua
Celsdo. Ao 1613 mense Febr. idem publicare fecit, F
Fut sub Lit F videre est — quod Senatus cum magna gratiarum [actione] ~~ut sub lit~~
~~F videre est~~ ne ~~civi~~ [communitati] de bonis proventibusq
Civitatis rationem reddere teneretur, acceptavit
quademum eos obligavit, ut ita nemo hominum
nisi plane sit effrons illum verbum contradicere possit
Nullo igitur modo conveniebat D. Frisio ita irreve-
renter bona Sacræ Regiæ Matis arrestare, nec-
sibi et alijs periculum accersere. Nos quidem nro.
et omnium fratrum nostrorum nore testamur, nullo
modo nobis hoc attentatum probari, sed ei publico

nomine contradicentes, immunitatibus et pactis nihil rem"
do contra reliqua omnia hac solennissima pro"
testatione nos munitos volumus. Praeterea nuncia"
tum est nobis eos super hos aulicos ministros juris"
dictionem quam ante apud ~~eundem~~ eosdem extraneos Consi"
liarios sollicite quaesierant, nunc una opera cum hac
cassatione obtinuisse. Quod ipsum cum equestrem
ordinem magnopere laedat, (siquidem ex ejus corpo"
re Ducatus Regentes et judicium aulicum quoad

f. Judicium Aulicum et assessores ex Nobilitate

, ~~jud. aul. et assess. ex nobil.~~ immediate alia autem
officia uti Secretarius Cancellariae et Camera
rius ex tertio ordine constitui debent) ideo nullo
modo a suis immunitatibus recedere potest, cum
ijs ab immemoriali tempore sit gavisus, penes quas
etiam a tempore ordinis Teutonici vigore Pri"
vilegij Friderici Ducis Saxoniae et subsequen"
tibus temporibus et cum laude semper conservati
defensique sint, id quod pluribus quam opus est
exemplis probari potest, Idcirco solennissime nomine
nobilitatis contra id quicquam hoc casu extra
Ducatum impetratum est, aut futuro tempore
impetrari posset, protestamur nobisque per ex"
pressum conservatum volumus, nos circa haec ne"
quaquam obstrictos, sed actione competenti, contra

hos et eorum adhaerentes, qui ordinum provinciae
huius iura et privilegia clam imminuere conati
fuerunt, id vindicaturos certo sperantes. Sacram
Regiam Maiestatem velut directum Dominum et conser-
vatorem nostrorum Privilegiorum imitamur exemplum divae
memoriae antecessoris sui Sigismundi Aug. qui per
eximios suos Commissarios anno 1566 similia pri-
vilegia quae in praeiudicium aliorum ordinum a Re-
giomontanis fuerunt impetrata testantibus actis
publicis prorsus abolevit et abrogavit, neque per-
mittet equestrem ordinem cum summa iniquitate
et iniuria ita misere immunitatibus ~~[illegible]~~ suis spoliari et cum
tanto probro et contumelia, ~~et~~ sub iugum civium
redigi, cum non denegemus si ad iudicium contra-
dictorium deveniretur, nos hoc casu tot et talia
insignia et inexpugnabilia argumenta non so-
lum quoad inter Ec. nostrorum, sed etiam re-
spectu utilis et directi Dominii producturos, ut
nemo non super extrema audacia et arrogantia
istorum Dominum admiretur.

4 in eligendis et praefici-
endis personis secun-
dum formam regiminis quam
absente Principe Regentibus 5 6

Quod articulus 4 ~~in eligen. et praef. pers. sec.-~~
~~dum Regim. quae abs. Prin. Reg.~~ omnia defert pror-
sus non observetur, sed per peregrinos admini-
strentur, sufficienter superius est dictum.

Eo quoque puncto per modernam visitationem mul-
tum derogatum est, nam non solum Capitanei ⊙

Nobiles Ducatus huic interfuerunt, sed etiam hõies
in religione suspecti et civici ordinis quidem etiam extranei
intervenerunt et interfuerunt, ut per Ducatum
notum est. Praeterea omnibus tam praesentibus
quam futuris capitaneis undequaq graves no-
vitates praescripserunt, quae sine con. ord. equ: — *[margin: quae consensu ordinis equestris de cuius consensu hic agitur]*
de cuius re. agitur. sanciri non possunt, quonõe
etiam protestamur, nec ullo modo eas acceptatas
volumus, nam et Nobilibus in Samlandia de-
gentibus interdictum est, ne ab officialibus suis
schedas lignationis requirere, sed Regiomon-
tem venire debeant, toties quoties frusto ligni
opus habent.

Item quae ab iis iniuria, tam Hollandensi quam
Risenburgensi Capitaneis illata sint, adiuncta quae-
relae sub numero 12 suppeditant.

50 Huic quoq puncto non satisfit, in eligendis
enim assessoribus formula regiminis non obser-
vatur, item vacantia loca non supplentur, sed
tam diu vacua remanent, quoad aliquis emergat,
atq interveniat qui extraneis consiliariis per
certos respondis gratus sit, quemadmodum
cum D. Frisio factum, atq ita totum di-
casterium aulicum Berlino substitutis perso-
nis expletur.

In cancellaria et aerarii

In cancellaria et ærarij cameram etiamnum videri"
nenter extranei introducuntur.

Articulus iste ait, quod ~~om. cau. in Provin. deter. debe. ex præs. iur. Duc. et quod al. voc. reduc. non deb:~~ sed quod huic vehementer repugnatum sit, ostendit regio montana cassatio ex Germania invecta cum familiari ab extraneis invitatione adiuncta, ut nimirum sæpius redeant.

14 q oes causæ in Provincia determinari debeant præscripta iurium Ducatus et quod alio vocari vel duci non debeant

15 Hoc decretum ait in omnib. iniur. et action: tam privatas quam publicas personarum a potest. super. magistratibus omnib. iuxta processu contra quosvis procedendum. Cæterum in ea insigniter admittatur excessus, quemadmodum id exemplum docet, C. Dirschowij, qui de facto non citatus non auditus nullius criminis condemnatus nullaque interventione iudicij loco suo motus est, ex ea duntaxat fortassis ratione, quod pro voto suo liberius locutus, fervoris sui Religiosi specimen ediderit, quo tamen noie magis laudandus est, utpote, qui partis publicæ attentus, pro fide conscientiaque et iuramento votum suum libere protulerit, qui etiam per sex annos nullum iudicium diiudicandæ causæ habere potuit. Si enim supremo Ducatus Magistratui, ait quod magis dolendum extraneis Consiliarijs liberum sit, hominem in dignitate constitutum, ita absoluta non convictum non auditum dignitate et loco suo movere, nemo sane

superent, qui pro pactis et privilegijs libere loqui possit, cum tamen vigore iuramenti fidei reversalium eo nomine statorum, ad id teneatur et obligatus sit sed brevi fict ut res prutenica in eandem Charybdim devdentur, in qua anno 66 tempore laudatissimae memoriae Alberti erant devoluta, dum extranei hic rerum potiuntur, et multis confusionibus tam in aula, quam etiam inter ipsos Consiliarios rempub. nram involverent, quemadmodum acta illius anni sanguine exterorum irrigata luculentam nobis fidem faciunt, quo tempore Sui. ~~Commissariorum~~ Sclariorum opera Christophorus et Johan a Kreitzen supremus Burggravius et Cancellarius quemadmodum et Christophorus Kanit loco dignitateque sua quandam dat ad delationem extraneorum Consiliariorum nullo interveniente iudicio moti, in integrum restituti fuerunt, Kanitzio praeterea a laudatissimae memoriae Duce prussiae Seniori 10000 thaleris pro compensatione illatae iniuriae refusis et repositis quo etiam noie illico eodem anno recessus fuit factus, neequis sine causae cognitione loco suo dignitateve dimoveretur, cui etiam congruunt laudatissimae memoriae Ducis senioris Testamentum et quae hic aliaque plura loca, quibus allegandis brevitatis causa supersedetur, Sin. tales

Homines qui in Regno provinciaq non sunt pos"
sessionati, libidinem suam impune in bonos vi"
ros exercere possent, nonne statim omnes dig"
nitarij et publici consilii collegiaq abrogabent.
Nam quod licet in uno licebit etiam in multis,

q aliter quam publico consen"
su vel ordinaria iuris
via causa per Processum
et legitimam cognitionem
ventilata loco moveri
potest

Cum autem hac publica consilia approbata sint, ergo
neq ~~alit. qui pub. cons. vel ordin. iur. via. caus. per~~
~~process. et legit. cognit. ventil. loco move. potest~~
sic qui val. in tot. val. et in par nullum nimirum
membrum in hisce privilegiatis collegijs loco moveri
posse, nisi praevia causae cognitione, Etenim nullus
Magistratus cuipiam in provincia ne obulum quidem
nisi pratico iure adimere possit, quanto magis
iuri insistendum, ubi agitur de honore alicuius
et fama, quae semper vitae aequiparanda, quae etiam
pecunijs aestimari non potest, si enim nunc hic, nunc
alter loco moveatur, nonne subito tale collegium
novam faciem assumet, et assisset, ita ut ne
unicus quidem Sac.^mae Regiae Ma.^ti et patriae fi"
delis reperiri debeat, sed ij duntaxat extolleren"
tur, qui extraneorum consilia sequentur, sup"
plicesq eorum pedibus advolventur, Habemus
gratia Dei in hac provincia praescriptum modum
procedendi, ut in Secretis^ins § 7. in ~~appell. int.~~
~~priv. tum int. Princ. et vasallum~~ emergentib. item

appellationibq inter priva"
tos tum inter Principem
et vasallum

paulo post in alijs auctor. causarum inter Princ. et Wasal
ztiô praesentem & omni auro praeciosiorum quandam is
tam praelectus est, nempe in omnibus action et iniur. tam
privatae quam publicae person. â potest. super: iuris ~~et~~ pro
ced. Quarto demum novissim. pacta Warsoviae

F tam de injurijs quae ei summa de qua appellatur aequiparari possit appellare licebit

anno 1611 ubi ita habetur, simul.[F] ~~tam. de. inimi.~~
~~qui ei sum. de. qu. appellaretur, eq. par par~~ ap
~~pel. licebit~~ Quae vero iam maior iniuria esse potest,
quam si quis delatus â capitali suo hoste, ad libi
dinem eius loco dignitateque sua sine causae cognitione ex
mero odio ac de facto moveatur, ac loci multorum
invidiam non secus, ac si id evenisset pro merito,
sustinere cogatur, id sane in hac provincia, quae mem
brum est regni poloniae, locum habere non potest,
quae se merito ad corpus suum accommodat, nec
ulla ex Germania exempla approbare potest.
Simili modo Albertus â Kalnein praefectura preusch
marckiensi solo facto, absque causae cognitione et pro
cessu vigore rescripti Furstenwaldiae ~~ex Marchia~~
dati, quemadmodum id sub numero tertio videre
licet, motus est. Atque constat honestum quem
vis hominem. fortunarum suarum potius iactu
ram facere paratum, quam ut inauditus non
convictusque ullius criminis ab extraneis Consiliarijs loco
suo deturbetur, et ita ignominiose capite suo

imminuatur. Vnde etiam non immeritò timor in
hisce ditionibus augetur, siquidem eorum affectus
ex literis ad Sacram Reg.ᵃᵐ Mat.ᵉᵐ allegatis, et ali-
unde multis argumentis cognoscuntur, cor bilem
et stomachum suum tantò cumulatius profusuros
si animadvertant, ijs omnia impunè licere, notum est
enim Consiliarios malevolos, optimum etiam Principem
seducere posse, quemadmodum eius rei exempla in-
numera suppetant, siquidem ijs semper à latere sunt,
et soli dominari, alios vero loco servorum habere, et
ita nos pro absoluto dominio premere, ludibrio habere
agravare et pro libitu malignoq suo beneplacito tra-
ducere conantur, quemadmodum id quidem literæ
ad universitatem, uti et dominos Regentes, item
ad Ludovicum Kalcksteinium Ill.ᵉ Vrã Cel.ᵐⁱˢ aul-
licum, (quarum copia ad summam contumeliam
ludibrium et opprobrium Regentium et Consiliariorum
aulicorum, in omnibus plateis sparguntur, una
cum hac castatione Regiomontana pluribus fidem
faciunt.

19 Hoc quoq punctum observatum non est sed bona
Hickersbachij, quæ propediem caduca futura sunt,
Andreas Jäsckj, in usum cuiusdam, qui turpem
personam matrimonio sibi iunxit, extra Ducatum
impetrare, et ita ab ordine equestri seiungere